KATE MORTON

Kerintis „RIVERTONO DVARO PASLAPTIES“ autorės romanas – istorija apie meilę ir paslaptingą žmogžudystę, kurios šešėlis driekiasi iš kartos į kartą, rutuliojasi Anglijoje nuo 1860-ųjų iki šių dienų.

LAIKRODININKO DUKTĖ

svajonių knygos

Kate Morton

KATE MORTON

Iš anglų kalbos vertė
Elžbieta Filipavičiūtė

LAIKRODININKO DUKTĖ

svajonių knygos
2023

Skiriu Didi, dėkodama už tai, kad ji buvo tokia motina, kuri atvedė mus į viršūnę, taip pat už geriausią gyvenime patarimą, kurį gavau kaip rašytoja.

PIRMA DALIS

Rankinė

I

Į Beržyno dvarą mes nuvažiavome todėl, kad Edvardas pasakė, jog tame name yra vaiduoklių. Namas buvo visai paprastas, bent jau tada, tačiau tik nuoboda dėl tiesos gali sugadinti gerą istoriją, o Edvardas niekada nebuvo nuoboda. Jis degė aistra ir, jeigu jau kuo tikėjo, tikėjo karštai ir taip pat karštai įtikinėdavo tuo kitus. Už tai jį ir pamilau, na, ir už tai. Jo įkarščio būtų užtekę pustuziniui pamokslininkų, o kalbėdamas jis kiekvieną mintį paversdavo skambia, svaria žodžio moneta. Jis mokėjo sutelkti aplink save žmones, uždegti juos tokiu entuziazmu, kokio jie patys nė neįtarė turintys, ir padaryti taip, kad jiems nublanktų viskas, išskyrus jo nuomones ir įsitikinimus.

Tačiau Edvardas nebuvo pamokslininkas…

Aš prisimenu jį. Prisimenu viską.

Prisimenu studiją su stikliniu stogu jo motinos sode Londone, šviežių, ką tik sumaišytų dažų kvapą, teptuko šerių šnarėjimą ant drobės, jo žvilgsnį, slystantį mano oda. Tą dieną aš visa buvau lyg ant adatų. Taip norėjau padaryti jam įspūdį,

norėjau, kad jis patikėtų, jog esu ta, kuri visai nebuvau, ir, kol jo žvilgsnis globė mane nuo pakaušio iki pėdų, man galvoje sukosi ponios Mak žodžiai: „Nepamiršk, tavo motina buvo tikra ledi, tavo giminė iš kilmingųjų. Sulošk savo kortomis kaip dera ir, žiūrėk, visi mūsų paukšteliai sveiki ir gyvi sugrįš ant laktos.“

Taigi, tą pirmąją dieną, sėdėdama ant dalbergijos medienos kėdės baltame kambaryje už susivijusios švelniai raudonų kvapiųjų žirnelių uždangos, dar labiau ištiesinau nugarą.

Jeigu praalkdavau, jaunėlė jo sesuo atnešdavo man arbatos ir pyragėlį. Jo motina taip pat ateidavo pas mus siauru sodo takeliu užmesti akį į besidarbuojantį sūnų. Ji dievino jį. Matė jame įsikūnijusias savo viltis. Matė iškilų Karališkosios dailės akademijos narį, susižadėjusį su ledi iš turtingos šeimos, pulkelio rudakių palikuonių tėvą.

Tokie kaip jis ne mano nosiai.

Vėliau jo motina kaltino save dėl visko, kas įvyko, bet ji veikiau būtų įstengusi išskirti pavasarį ir vasarą negu išlaikyti mus toli vieną nuo kito. Jis vadino mane savo mūza, savo lemtimi. Sakė, iškart tai supratęs, vos pamatė ten, Druri gatvelės teatro fojė, karštoje dujinės šviesos migloje.

Aš buvau jo mūza, jo lemtis. O jis tapo mano lemtimi.

Tai buvo seniai, tai buvo vakar.

Ak, aš prisimenu meilę.

Ypač pamėgau jaukų kampelį pagrindinių laiptų aikštelėje, tarp pirmo ir antro aukštų.

Keistas šis namas, statė jį turėdami ypatingą tikslą – gluminti žmones. Laiptai čia kampuoti lyg jaunutės mergaitės, turėklai atsikišę kaip alkūnės ar keliai, pakopos nelygios; langai, kad ir kiek žiūrėtum į juos pro primerktas blakstienas, vis tiek bus skirtingo aukščio; grindų lentos ir sienų plokštės slepia sumaniai įrengtas slaptavietes.

Manajame kampelyje visada šilta, taip šilta, kad net keista. Mes visi tada atkreipėme į tai dėmesį, nuo pat pirmosios dienos, ir pirmosiomis vasaros savaitėmis paeiliui mėginome įminti priežastį.

Man prireikė laiko, kol supratau, kodėl taip yra, bet dabar aš žinau tiesą. Dabar aš apskritai pažįstu šį namą ne prasčiau kaip savo penkis pirštus.

Kitus Edvardas gundė ne pačiu namu, o šviesa. Giedrą dieną pro mansardos langą matyti kitas Temzės krantas – iki pat Velso kalnų. Rausvai alyvinės juostos driekiasi pramaišiui su žaliomis, kreidos skardžiai laiptais kyla iki debesų, ir viskas tarytum švyti įšildytame vasaros ore.

Štai ką jis jiems pasiūlė: visą vasaros mėnesį, sklidiną tapybos, poezijos, iškylų, pasakojimų, mokslo, išradimų. Ir šviesos, dieviškos šviesos. Toli nuo Londono ir smalsių jo akių. Nenuostabu, kad kiti iškart užkibo. Edvardas ir šėtoną būtų privertęs giedoti psalmes, jeigu jam toptelėtų galvon tokia užmačia.

Tik aš viena žinojau kitą jo atvykimo čia tikslą, pats man pasisakė. Žinoma, šviesa buvo masalas ir jam, bet Edvardas dar turėjo ir paslaptį.

Nuo stoties ėjome pėsčiomis.

Buvo giedra liepos diena. Lengvas vėjelis žaidė mano sijono palanku. Kažkas prigriebė sumuštinių, mes valgėme juos eidami. Atrodėme veikiausiai šiaip sau: vyrai atsilaisvino kaklaraiščius, moterys pasileido plaukus. Visi juokėsi, šaipėsi vieni iš kitų, linksminosi.

Kokia nuostabi pradžia! Prisimenu, kažkur netoliese gurgeno upeliukas, mums virš galvų burkavo miškinis karvelis. Kažkoks žmogus vedėsi už pavadžio arklį, vežime ant šiaudų ryšulių sėdėjo mažas berniukas, kvepėjo šviežiai nupjauta žole – ak, kaip aš ilgiuosi šio kvapo! Kai priartėjome prie upės, riebios kaimo žąsys įtariai sužiuro į mus akių karoliukais, o kai praėjome pro šalį, narsiai sugageno įkandin.

Kiek šviesos buvo aplinkui, gaila, kad viskas taip greitai baigėsi.

Nors šitai jūs jau supratote, juk jeigu šviesa ir šiluma tebetvertų, dabar nebūtų apie ką kalbėti. Kam įdomu klausytis apie ramią laimingą vasarą, kuri pasibaigė taip, kaip prasidėjusi. Šito mane taip pat išmokė Edvardas.

Atokumas irgi atliko savo vaidmenį: namas stovėjo ant upės kranto, vienišas, lyg į krantą išmestas laivas. Ir oras: karštos, spindinčios dienos viena po kitos, kol vieną naktį pratrūko griaustinis, kuris mus visus suginė po stogu.

Pūtė vėjas, vaitojo medžiai, griaustinis artėjo nuo upės ir sugniaužė namą savo galingose letenose, pokalbis pakrypo apie vaiduoklius ir bendravimo su jais būdus. Židinyje spragsėjo ugnis, plaikstėsi žvakių liepsnelės, o tada tamsoje,

tvyrant atvirai subtilios baimės nuotaikai, užvirė kažkokie negeri dalykai.

Kaltas buvo anaiptol ne vaiduoklis, ne – dėl to, kas įvyko, kalti buvo žmonės.

Du nelaukti svečiai.

Dvi ilgai slėptos paslaptys.

Ir šūvis tamsoje.

Šviesa išblėso, viskas aplinkui pajuodo.

Vasara perlūžo. Pirmieji geltoni lapai skubinosi nukristi nuo medžių ir ramiai supūti balose po retėjančiomis gyvatvorėmis, o Edvardas, nors anksčiau mylėjo šituos namus, dabar blaškėsi koridoriuose lyg žvėris spąstuose.

Galų gale jis neištvėrė. Susirinko daiktus ir išvažiavo, aš nepajėgiau jo suturėti.

Kiti pasekė jo pavyzdžiu, kaip visada.

O aš? Aš neturėjau iš ko rinktis – pasilikau.

1 skyrius

2017 metų vasara

Elodi Vinslou mėgavosi labiausiai patinkančiu paros laiku. Vasara, Londonas, darbo diena jau persirito į antrą pusę, staiga saulė tarsi sulėtina savo nesibaigiantį žygį dangaus skliautu ir šviesos srautas pro nedideles stiklines šaligatvio plyteles pasrūva tiesiai ant jos stalo. Maža to, Margo ir ponas Pendltonas išėjo anksti, todėl nuostabiąją akimirką Elodi kontoroje liko visai viena.

„Stratono, Kadvelo ir partnerių“ pusrūsis viename iš Strando namų, žinoma, nebuvo romantiškiausia vieta žemėje, nepalyginsi su Naujojo koledžo dokumentų saugykla, kurioje Elodi uždarbiavo per atostogas tais metais, kai gynėsi magistro diplomą. Čia buvo vėsu, visada, net ir per tokį karštį, kuris dabar svilino Londoną, ji sėdėjo prie stalo apsivilkusi šiltą kardiganą. Bet kartais – matyt, kai tinkamai susirikiuodavo žvaigždės – kontora, dvelkianti dulkėmis, senove ir Temze,

besitaikančia įsisunkti vidun pro sienas, prisipildydavo netikėto žavesio.

Ankštame virtuvės kampelyje, nuo bendro kambario atitvertame katalogo siena, Elodi prisipylė puodelį verdančio vandens ir pervertė smėlio laikrodį. Margo visada kritikuodavo ją už pedantiškumą, bet ką padarysi – Elodi mėgo arbatą, plikytą lygiai tris su puse minutės. Ji laukė stebėdama smėlio srovelę už stiklo ir galvojo apie Pipos žinutę. Laišką atnešė, kai ji buvo išėjusi į parduotuvę kitapus kelio nusipirkti sumuštinio prie arbatos: kvietimą į madingą vakarėlį, kuris ją, Elodi, gundė tiek pat, kiek perspektyva porą valandų praleisti gydytojo priimamajame. Laimė, vakaro planų ji jau turėjo – nuvažiuoti pas tėvą į Hampstedą įrašų, kuriuos šis buvo jai atidėjęs, – todėl nereikėjo prasimanyti priežasties atsisakyti.

Pasakyti Pipai „ne“ visada būdavo sunku. Jos draugavo, tiksliau, buvo geriausios draugės nuo pirmosios mokslo dienos Pušyno pradinės mokyklos trečioje klasėje. Nuo tada Elodi ne kartą mintyse dėkojo panelei Peri, kad ši pasodino jas drauge: Elodi, naujokę su kitos mokyklos uniforma, ir Pipą, plačiai besišypsančią, kanapėtais skruostais ir rankomis, kurios plasnodavo į taktą kiekvienam jos žodžiui.

Nuo tada jos tapo neperskiriamos. Per visus pradinėje, taip pat ir vidurinėje mokykloje praleistus metus ir paskui, kai Elodi išvažiavo mokytis į Oksfordą, o Pipa įstojo į Šv. Martyno meno ir dizaino koledžą. Dabar jos matosi rečiau, ir nenuostabu: meno pasaulis – energingų ir bendrauti linkusių žmonių stichija, ir Pipa, plasnodama iš instaliacijos vienoje galerijoje į kitos galerijos atidarymą, palikdavo Elodi mobiliajame kvietimų į tokius renginius pėdsaką.

Užtai archyvų pasaulyje veikti visiškai nebuvo ko. Bent jau taip manė Pipa, pripratusi prie blizgesio ir šurmulio. Bet ne Elodi: ji nuolatos užsisėdėdavo darbe ir dažnai susitikdavo su žmonėmis – tiesa, netikrais, tai yra jau nebegyvais. Įmonės steigėjai, ponas Stratonas ir ponas Kadvelas, daug keliaudavo po pasaulį tomis dienomis, kai jis buvo didelis, ne toks kaip dabar, o telefonas dar nebuvo atpratinęs žmonių laišką laikyti patikimiausia ryšio priemone. Štai todėl Elodi dabar kiauras dienas žiūrinėdavo dulkėtus pageltusius artefaktus, kurių savininkų seniausiai nebebuvo tarp gyvųjų, ir gilindavosi tai į kokio nors *soirée* Rytų ekspresе aprašymą, tai į ataskaitą apie Viktorijos laikų keliautojų, ieškojusių Šiaurės vakarų jūrų kelio, susitikimą.

Tokia socializacija per metų metus Elodi iš esmės tenkino. Tiesa, draugų ji turėjo nedaug – tai yra draugų iš kūno ir kraujo, – bet dėl to neliūdėjo. Galų gale juk tikras vargas visą vakarą, išlaikant veide šypseną, liežuvauti ir kalbėti apie orą; štai kodėl bet kokią draugiją, net ir negausiausią, ji apleisdavo pavargusi ir jausdamasi taip, tarsi būtų palikusi dalelę savęs, kurios jau niekada nebeatgaus.

Elodi ištraukė trikampiuką su arbatžolėmis, virš kriauklės nuspaudė paskutinius lašus, o tada kliūstelėjo šiek tiek pieno.

Nešina arbata ji sugrįžo prie savo stalo: jo paviršiumi, kaip visada tokiu metu, jau šliaužė popiečio šviesos prizmės. Elodi atsisėdo ir, šildydamasi delnus į garuojančio puodelio šonus, susimąstė, ką dar reikės nuveikti iki dienos pabaigos. Džeimso Stratono jaunesniojo ataskaitos apie 1893 metų kelionės prie vakarinės Afrikos pakrantės abėcėlinę rodyklę jau įpusėjo; prie „Stratono, Kadvelo ir partnerių“ mėnraščiui

skirto straipsnio dar neprisėdo, be to, ponas Pendltonas pavedė jai perskaityti rengiamo spaudai artėjančios parodos katalogo korektūrą.

Tačiau Elodi visą dieną rankiojo tinkamiausius žodžius, dėliojo juos vienintele derama tvarka ir dabar pajuto, kad smegenys perkaito. Žvilgsnis užkliuvo už vaškuoto kartono dėžės, stovinčios ant grindų po stalu. Dėžė atsirado čia pirmadienį po pietų, kai kabinetuose viršuje trūko kažkoks vamzdis ir teko skubiai evakuoti seną drabužinę – patalpą tokiomis žemomis lubomis, tarytum architektas iš pradžių buvo negyvai ją pamiršęs ir tik paskutinę akimirką įspraudė į tolimą pastato kertelę. Regis, per visus dešimt darbo „Stratono, Kadvelo ir partnerių“ įmonėje metų Elodi ten nė karto nebuvo. Dėžė stovėjo ten, antikvarinės šifonjerės apačioje, po krūva dulkėtų brokato užuolaidų, o ranka rašyta etiketė ant jos bylojo: „Stalo iš mansardos stalčiaus turinys, 1966 – neperžiūrėtas.“

Aptikti archyvinę medžiagą apleistoje drabužinėje ir dar praėjus keliems dešimtmečiams, kai kontora ją įsigijo, – tikras skandalas, ir reikėjo laukti nuspėjamai sprogios pono Pendltono reakcijos. Kito tokio nartaus protokolo sergėtojo tektų gerai paieškoti, todėl, vėliau aptarinėdamos šį atsitikimą, Elodi ir Margo sutarė: kad ir kas buvo atsakingas už šį siuntinį 1966-aisiais, jam labai pasisekė, kad jau apleido savo postą.

Laikas tokiam radiniui buvo visiškai netinkamas: nuo tada, kai jiems atsiuntė vadybos konsultantą, siekiant „optimizuoti įmonės darbą“, ponas Pendltonas tiesiog nesitvėrė kailyje. Maža to, kad tas tipas įsibrovė į jo erdvę, tai dar ir leido sau abejoti vadybiniais jo gebėjimais. „Tarytum iš tavo

kišenės būtų ištraukę laikrodį, kad tau pačiam pasakytų, kelinta valanda“, – iškošė jis pro sušalusias lūpas po pirmo tą rytą susitikimo su konsultantu.

Akiplėšiškas dėžės atsiradimas tokiomis aplinkybėmis galėjo išvis pribaigti poną Pendltoną, ir Elodi, kuriai disharmonija buvo neką mielesnė už visišką netvarką, tvirtai pažadėjo jam pati viską sutvarkyti artimiausiu laiku, o tada pasičiupo dėžę ir pakišo ją po stalu – kaip sakoma, šalin iš akių.

Kelias dienas Elodi nepriminė apie radinį ir stengėsi, kad jis niekam nepakliūtų į akis ir būtų išvengta naujo emocijų protrūkio, bet dabar, kontoroje pagaliau likusi viena, atsiklaupė prie stalo ir ištraukė dėžę iš užuoglaudos...

Šviesa plykstelėjo nelauktai, ji badė kaip daugybė aštrių adatėlių, ir rankinė, seniai suslėgta dėžėje, atsikvėpė. Jos kelias pasirodė esąs toks ilgas – nenuostabu, kad pavargo. Rankinės kraštai nusitrynė bemaž perregimai, sagtys apsiblausė, vidus, deja, prakvipo pelėsiais. Apie dulkes neverta nė kalbėti: jos jau seniai aptraukė matine plėvele visą kadaise nepriekaištingą paviršių ir pavertė rankinę tokiu daiktu, kurį žmonės įdėmiai apžiūrinėja laikydami toli atkištoje rankoje, linguodami galvą ir neišmanydami, ką su juo daryti. Nešioti negalima – per sena, išmesti irgi negerai – miglotai atrodo, kad ji turi istorinę vertę.

Kadaise ją mėgo, žavėjosi jos dailumu, dar labiau naudingumu. Ji kažkam buvo nepakeičiama, tuo metu, kai žmonės vertino tokius aksesuarus. O paskui ją paslėpė ir pamiršo, atsitiktinai aptiko, kažkur nukišo, surado ir vėl pamiršo.

Tačiau daiktai, kurie dešimtmečius savo svoriu slėgė

rankinę, pradingo, o ją pačią galų gale iš kažkur ištraukė ir ji atsidūrė kambaryje, kuriame vos girdimai zyzė elektriniai prietaisai ir tyliai sugurgėdavo šildymo vamzdžiai. Pasklida geltona šviesa, popieriaus kvapas ir minkštas baltų pirštinių prisilietimas.

Pirštines mūvėjo moteris: jauna, panaši į elniuką – ilgomis laibomis rankomis ir grakščiu kaklu, veidą rėmino juodi pakirpti plaukai. Ji laikė rankinę ištiestos rankos atstumu, tačiau be jokio pasidygėjimo.

Jos prisilietimas buvo švelnus. Iš smalsumo lūpos susidėjo vamzdeliu, pilkos akys šiek tiek prisimerkė, tada išsiplėtė, įvertinus subtilų rankų darbą, puikią indišką medvilnę ir siūlių kokybę.

Minkštu nykščiu ji perbraukė per inicialus ant viršutinio rankinės užvožo – nublukusius ir liūdnus, – ir rankinę nusmelkė pasitenkinimas. Šios jaunos moters dėmesys kažkodėl jai pakuždėjo, kad neapsakomai ilga kelionė, matyt, artėja prie pabaigos.

„Atidaryk mane, – be garso maldavo rankinė. – Pažvelk vidun.“

Kadaise, seniai seniai, rankinė buvo spindinti ir nauja. Pats ponas Simsas iš „V. Simso ir sūnaus“, karališkųjų rūmų tiekėjas, pasiuvo ją pagal užsakymą savo dirbtuvėje Bondo gatvėje. Rankų darbo auksiniai inicialai buvo neįtikėtinai iškilmingai įkaitinti ir įspausti, visos sidabrinės kniedės ir sagtys buvo kruopščiai atrinktos, įdėmiai apžiūrėtos ir nupoliruotos, ploniausia oda sukirpta ir tvarkingai susiūta, o tada įtrinta alyva ir nušlifuota iki oraus blizgesio. Aitrūs Rytų

aromatai: gvazdikėlių, šafrano ir santalo, atplaukė pastato kraujotakos sistema iš kaimynystėje įsikūrusios parfumerijos parduotuvės ir suteikė rankinei nečionykštę užuominą.

„Atidaryk mane...“

Moteris baltomis pirštinėmis spragtelėjo apsiblaususią sagtį, ir rankinė užgniaužė kvapą.

„Atidaryk mane, atidaryk mane, atidaryk...“

Ji pakėlė išorinį odinį užvožą, ir šviesa pirmą kartą po šimto metų nutvieskė rankinės vidų, iki pat tolimiausios kertelės.

Drauge su ja dvelktelėjo srovė prisiminimų – pasklidų, susipynusių: varpelio skimbtelėjimas virš „V. Simso ir sūnaus“ durų, jaunos moters sijonų šnaresys, arklio kanopų caksėjimas, šviežių dažų ir terpentino kvapas, karštis, aistra, kuždesys. Dujinių žibintų šviesa stotyje, ilga vingiuojanti upė, kviečių laukų kvapai...

Pirštinėta ranka išnėrė iš odinių vidurių ir iškėlė į viršų krovinį.

Ankstesni pojūčiai, prisilietimai, balsai – viskas nubluko, viskas liko toli praeityje, pagaliau patamsėjo ir nutilo.

Pasibaigė.

Elodi susikrovė rankinės turinį ant kelių, o ją pačią padėjo į šalį. Rankinės grožis kažkaip nederėjo su kitais daiktais, buvusiais dėžėje. Ten ji aptiko visiškai paprastų rašymo priemonių komplektą: skylamušį, rašalinę, medinę dėžutę su skyreliais plunksnoms ir sąvaržėlėms ir dar krokodilo odos akinių dėklą, prie kurio gamintojas pritvirtino žymelę su užrašu: „L. S.-V. nuosavybė.“ Šis užrašas ir pakuždėjo Elodi,

kad visi jos rasti daiktai, kaip ir pats rašomasis stalas, kuriame jie kadaise buvo, priklauso Leslei Straton-Vud, pirmojo Džeimso Stratono antros eilės dukterėčiai. Ir laikas sutampa – Leslė Straton-Vud mirė septintajame dešimtmetyje, – ir tampa aišku, kodėl dėžę atgabeno būtent į „Stratono, Kadvelo ir partnerių“ pastatą.

Tačiau rankinė – žinoma, jeigu tai ne aukščiausio lygio padirbinys – buvo per sena, kad priklausytų panelei Straton-Vud, o daiktai viduje, bent jau iš pirmo žvilgsnio, neatrodė esantys iš dvidešimtojo amžiaus. Juoda užrašinė su monograma (E. Dž. R.) ir marmuruotais kraštais, varinė plunksnų dėžutė, pagaminta karalienės Viktorijos valdymo laikotarpio viduryje, žalios spalvos nušiuręs odinis segtuvas popieriams. Buvo neįmanoma tikrai pasakyti, kam priklausė visi šie daiktai, bet po priekiniu segtuvo atvartu pasimatė žymelė su auksuotu užrašu: „Džeimsas V. Stratonas, eskv., Londonas, 1861.“

Segtuvas buvo plokščias, Elodi iš pradžių pamanė, kad jis tuščias, bet spragtelėjusi sagtelę viduje rado vieną vienintelį daiktą. Tai buvo dailūs sidabro rėmeliai, tokie nedideli, kad tilpo delne, juose moters nuotrauka. Jauna, plaukai ilgi, šviesūs, bet ne kaip blondinės, atsainiai sukelti į laisvą mazgą ant pakaušio, žvilgsnis tiesus, smakras šiek tiek pakeltas į viršų, skruostikauliai iškilūs. Lūpos sudėtos taip, tarsi ji ką tik su kažkuo kalbėjosi intelektualiomis temomis, gal net ginčijosi.

Apžiūrinėdama rusvą nuotrauką, Elodi pajuto pažįstamą virpulį – galbūt priešais ją gyvenimas, lig šiol niekam nežinomas. Laukęs, kol jį atras iš naujo. Moters suknelė buvo

laisvesnė, negu vilkėjo tais laikais. Balto audinio klostės gaubė pečius sudarydamos trikampę iškirptę. Rankovės perregimos ir puošnios, vienas rankogalis atsmauktas iki alkūnės. Riešas trapus, ranka ant klubo paryškina liemens linkį.

Vaizdo traktuotė irgi tokia pat neįprasta, kaip ir modelis, juk moteris nufotografuota ne ant kušetės ir ne dekoracijų fone, kaip būdinga Viktorijos laikais. Ne, ji pozuoja lauke, tarp tankios žalumos, ir viskas aplinkui byloja apie judėjimą ir gyvenimą. Šviesa pasklida, bendras įspūdis kerintis.

Padėjusi nuotrauką į šalį, Elodi paėmė užrašinę su monograma. Ji atsivertė iškart, tarsi tik šito ir būtų laukusi, ir apnuogino brangaus kremo spalvos medvilnės popieriaus puslapius; gražiu braižu juose išvedžioti žodžiai, deja, buvo tik parašai po daugybe pieštuku ir rašalu sukurtų žmonių, gamtovaizdžių ir kitų, kažkuo sudominusių autorių, objektų piešinių ir eskizų. Vadinasi, ne dienoraštis, o piešinių albumas.

Iš sudėtų lapų išslydo iš kažkur išplėšto popieriaus skiautė. Per ją driekėsi viena eilutė: „Aš myliu ją, aš myliu ją, aš myliu ją ir, jeigu negalėsiu būti su ja, tikriausiai išeisiu iš proto, nes kai esu be jos, man baisu...“

Žodžiai veržte veržėsi iš popieriaus, tarytum kažkas šūkčiotų juos balsu, bet apvertusi raštelį Elodi taip ir nesuprato, ko konkrečiai baiminosi autorius.

Galais pirštų, apmautų minkštomis pirštinėmis, ji perbraukė per šiek tiek įdubusias raides. Pažvelgė į raštelį priešais šviesą ir paskutiniuose besileidžiančios saulės atšvaituose pamatė nepakartojamą plaušelių ir daugybės mažulyčių

spindinčių taškelių ornamentą ten, kur aštrus metalinės plunksnos galiukas kadaise pradūrė popierių.

Elodi atsargiai įdėjo skiautelę atgal į albumą.

Jis buvo senas, netgi senovinis, todėl dar labiau jaudino rasta jame žinutė: siautulingai ir atkakliai ji liudijo apie neužbaigtą reikalą.

Toliau tvarkingai versdama albumo lapus, Elodi visur aptikdavo nuštrichuotų apmatų, o kai kur – skubrių profilių paraštėse.

Staiga jos ranka apmirė.

Vienas eskizas buvo kruopštesnis negu kiti, užbaigtas. Pirmame plane – upės peizažas su vienišu medžiu, antrame – laukai ir tolimas miškas. Dešinėje iš giraitės kyšo stogas: aštrūs dvigubo frontono dantys, aštuoni kaminai ir keista vėtrungės vėliavėlė su saule, mėnuliu ir kitų dangaus kūnų emblemomis.

Piešinys buvo visai užbaigtas, bet Elodi ne todėl žvelgė į jį taip apstulbusi. Ją apėmė *déjà vu* pojūtis, ir toks stiprus, kad net užgniaužė kvapą.

Šią vietovę ji atpažino. Prisiminimas buvo toks ryškus, tarsi būtų ten lankiusis, bet Elodi tvirtai žinojo, jog niekada nėra mačiusi šio namo savo akimis, tik įsivaizdavo jį.

Ūmai jos atmintyje iškilo žodžiai ir nuskambėjo taip aiškiai, kaip paukščio giesmė auštant:

„Ilgai ėjo jie vingiuotu taku per plačią pievą, ir atėjo prie upės, ir atsinešė paslaptį ir kardą.“

Ji prisiminė. Tai buvo pasaka, kurią vaikystėje sekė jai motina. Romantiška pasaka, ilga, vingraus siužeto, su daugybe personažų: didvyrių, piktadarių ir, žinoma, su Fėjų Karaliene,

o viskas vyko name vidury tamsaus miško, didelės vingiuotos upės pakrantėje.

Tačiau ši istorija buvo ne iš knygos, vadinasi, jokie paveikslėliai jai nepriklausė. Jos su motina sėdėjo šonas prie šono ant lovos mažučiame Elodi miegamajame, kambaryje nusklembtomis lubomis, ir motina pasakojo...

Iš pono Pendltono kabineto pasigirdo žemi perspėjantys sieninio laikrodžio dūžiai, Elodi pažvelgė į savo rankinį laikrodėlį. Ji vėluoja. Laikas vėl prarado formą, o strėlė subyrėjo ir dulkėmis atgulė jai po kojomis. Metusi paskutinį žvilgsnį į keistai pažįstamą paveikslėlį, ji įdėjo albumą į dėžę drauge su kitais radiniais, uždengė dangčiu ir pakišo po stalu.

Elodi susirinko daiktus ir patikrino, ar viskas skyriuje užrakinta ir išjungta. Staiga pajuto valdingą šauksmą. Nepajėgdama priešintis ji sugrįžo prie stalo, išsitraukė iš po jo dėžę, nukėlė dangtį, susirado albumą ir įsikišo jį į rankinę.

Sudomino? Pirkite knygą
LAIKRODININKO DUKTĖ
bene geriausia kaina ČIA

Tikrojo
mano vardo
neprisimena niekas.
Tiesos apie tą vasarą taip pat niekas kitas nežino.

1862 m. vasarą jaunų menininkų grupė, vadovaujama aistringo ir talentingo menininko Edvardo Redklifo, atvyksta į Beržyno dvarą. Jie ketina praleisti vasaros mėnesį nuošalioje įkvėpimu alsuojančioje aplinkoje. Tačiau per šią viešnagę viena moteris nušaunama, kita dingsta drauge su neįkainojama brangenybe, o Edvardo gyvenimas virsta griuvėsiais.

Po daugiau nei šimto penkiasdešimties metų jauna archyvarė Elodi Vinslou atidaro odinę rankinę, kurioje yra du iš pažiūros nesusiję daiktai: nespalvota Viktorijos laikų drabužiais vilkinčios įspūdingos moters nuotrauka ir menininko eskizų albumas su namo upės vingyje piešiniu. Kodėl Beržyno dvaras Elodi atrodo toks pažįstamas? Kas yra ta graži moteris nuotraukoje?

Laikrodininko dukters istorija yra istorija apie žmogžudystę, paslaptis ir vagystes, meną, meilę ir praradimą. O per šį pasakojimą tarsi upė teka balsas moters, stovinčios už laiko ribos, jos vardą istorija pamiršo, bet ji stebi, kaip klostosi istorijos įvykiai. Ji – Berdė Bel, laikrodininko duktė.

Istorijos, kurias meistriškai pasakoja Kate Morton, sklidinos apmąstymų apie meną, išdavystę ir aplinkybes, kuriomis tikri gyvenimai laikui bėgant gali virsti legendomis.

PUBLISHERS WEEKLY

9 786090 308578